

Так сталося, що незадовго до прем'єри фільму «Всім привіт» довелося переглянути «Короткий фільм про кохання» Кшиштофа Кесьльовського. З якою вичерпною довірою сприймаєш поведінку героя, зіграного молодим Олафом Любашенком! Який неосяжний і жорстокий стан любові відкрився у непримітних вчинках і діях цього хлопця, який розвозив на тачці спозаранку молоко мешканцям, працював на пошті, вивчав мови, зрештою, спостерігав через підзорну трубу за вікном навпроти, а головне, кохав оту, яка навіть не здогадувалась про його існування. Ти заворожений магією зображення, чаклунством режисури і майстерністю, з якою вибудовується реальність на екрані, яка, до речі, ні в чому не суперечить реальності життя. Це кіночаклунство змушує повірити в слова «Я кохаю вас», які вимовить герої і які увібрали надто багато, щоб це можна умістити в сексі, еротичі. З якою силою показано цей примарний і водночас такий відчутний світ любові!

З'їхати з глузду — і жодних проблем!

Лариса Іванишина

■ Вікторія Малекторович (Антена) та Анатолій Матешко (Антон) у фільмі «Всім привіт».

■ Олександр Чубов (Тато) у фільмі «Всім привіт».

■ Анатолій Матешко, Олександр Столяров (Пилип) та Олег Примогенов (Веніамін) у фільмі «Всім привіт».

■ Анатолій Матешко у фільмі «Всім привіт».

«Всім привіт» Дмитра Томашпольського (автор сценарію та постановник) також прагне вивести нас до факту існування життя невидимого, переконати: те, що називається «паралельним світом», існує. Але цікаво, що режисер і не збирається робити існування такого світу переконливим, навпаки, подає його як відветру «лажу». Можна сказати, що тут автор йде своїм, вивіреном уже в попередніх фільмах, шляхом. Він зіштовхує тих, хто вірить у «такий» світ, і тих, хто не вірить. А заодно переконує: дивіться, мовляв, як погано тим, хто не вірить...

Є ще одна обставина, яка дозволяє порівняти «Короткий фільм про кохання» та «Всім привіт» — обидва будуються на побутових речах, з тою різницею, що в Кесьльовського — підзорна труба, наприклад, є найактивнішим рушієм

дії, а в Томашпольського потужний телескоп (у який так і не заглянуть герої), хоч і обігрується, виглядає просто реквізитом. А в усьому іншому схоже, бо майже вся дія відбувається в кімнатах, кухнях, тобто в домашніх умовах. Щоправда, герої Томашпольського — лікарі й навіть одягнуті в білі халати, і навіть ведуть прийом пацієнтів, але це умовно й не відіграє особливого значення, окрім того, що підкреслює матеріалістичну і раціоналістичну свідомість Антона і Пилипа, далеких від усіляких казок і химер на зразок «паралельного світу».

Але далі — про відмінне, про те, чому «Всім привіт» не може викликати довіри, чому сприймається лише як казус, як наївний анекдот. «Всім привіт» — про потребу любові і немов би ілюструється реальною любов'ю. Але любові немає. Вікторія Малекторович хоче пе-

нормальним не залишається нічого іншого, як і собі божеволіти

46

реконати, що її дивна Антена закохалася в лікаря Антона (Анатолій Матешко), але повірити їй на слово, повірити, що вони — дві половинки і вже стали одним цілим, важко. Може, через те, що Антон залишився закритим і як особистість ніяк себе не проявив. Може, через те, що слова давно девальвовані і для того, щоб глядач повірив в емоцію на екрані, треба, щоб емоція була. Скажете — це ж умовність, слід приймати запропоновані правила гри, якою б вона не була: повірити в те, що в грудях людини — бомба, яка вибухає, що людина (у фільмі дівчина на ім'я Антена) не просто зникає, а переходить у паралельний світ і якщо погладити табуретку, з якої вона зникла, то вона (Анте-на), хоча й частково, з'явиться в раковині... Це грається заради того, щоб довести, що людина не може без любові. Але любов у фільмі й не ночувала. (Наша пісня гарна й нова, починаймо її знову: героїня кохає, але ми не відчуваємо цього, не віримо в її слова про любов. То виходить, що любов у фільмі — це гра, як і все інше. Але для чого ця гра? Щоб показати, що людина не може жити самотньо, що вона потребує любові... І т.д.).

Зате дуже багато у фільмі того, що можна назвати антитезою здоровому глузду.

Якщо сприймати «Всім привіт» як кінематографічну реальність, вибудовану Дмитром Томашпольським, акторами, оператором, іншими учасниками фільму, то слід згодитись, що межі між здоровим глуздом і шизофренією в цій реальності не існує. Після цього фільму тверезо мислячим людям, лікарям наприклад, нічого не залишається, як самим почати жити за законами, визначеними їхніми пацієнтами.

Можна, звичайно, сприйняти фільм як протест проти реальності, втечу від неї в безумство чи дивацтво, як спробу довести, що світ нормальних людей — нецікавий, а от тих, що вважають себе на старості літ шпигунами, бо, мовляв, працюють на розвідку якоїсь невідомої країни, або тих, хто придумує апарат, що дозволить робити

15 людей в день щасливими, — веселий і привабливий. Проте підстав говорити про втечу від дійсності нема, бо у фільмі Томашпольського не знайти натяків на реальність соціуму, на проблеми, з нею пов'язані. Його цікавлять дивні люди, так би мовити, в чистому вигляді, здатні контактувати з «паралельним» світом (вже в другій картині підряд режисер переконує глядачів у його існуванні), і його обходить, як проектується такі дивацтва на людей нормальних. Так от, режисер доводить, що нормальним не залишається нічого іншого, як і собі божеволіти, приймати правила гри, бо інакше життя самотнє й сумне. Безперечно, люди можуть повноцінно жити тільки спілкуючись, але чи обов'язково платою за спілкування має бути відмова від здорового глузду?

Кіно віддавна прагне оволодіти містичним — і багато можна говорити про успіхи його в цьому плані. Але, повірити в містичне, дивлячись на жіночу голову в раковині на кухні, неможливо. Розумію, що уподібнююсь до Антона і Пилипа — двох друзів-лікарів, які вперто не хотіли розлучатися з раціональною та матеріалістичною свідомістю. Та що робити, якщо ідеалістична та ірраціональна свідомість Антени та Веніаміна не переконує.